

Vontrapp

Vontrapp er et tværkunstnerisk kollektiv stiftet i 2010. Kollektivet består af arkitekt, Ina Hjorth Jacobsen, billedkunstner, Katrine Würtz Hansen, komponist, Sandra Boss og dramaturg, Astrid Hansen Holm. Vontrapp skaber både sceniske og permanente installationsværker. Publikum indgår altid som central aktør i værket.

Hvordan udfolder kollektivet sig hos jer processuelt, kunstnerisk og organisatorisk?

Vi er et tværæstetisk kollektiv, bestående af en komponist, en arkitekt, en billedkunstner og en dramaturg. Ved skabelsen af vores store stedspecifikke publikumsinvolverende værker er vores arbejdsproces ofte strakt ud over flere år. Vores proces er i udvikling, både fordi vi udvikler os, men også fordi værkerne vi arbejder med kan have meget forskelligt formsprog og format. Processen er altså afhængig af hvilket værk vi er ved at skabe, og det er kunstnerisk nødvendigt at processen er fleksibel. Metoden vi udvikler i skabelsen af et værk er derfor altid afhængig af hvilken vision vi gerne vil indfri.

Når det så er sagt, så arbejder vi næsten altid med udgangspunkt i et særligt sted, som vi vil forandre/iscenesætte. Det er også vigtigt for os, at vores værker vækker en tilstand/følelse hos publikum, som de tager med sig videre i verden. Vi arbejder på den måde altid med stedet som vores ramme og sluttilstanden/følelsen hos publikum som vores pejlemærke, og med udgangspunkt i dette bidrager vi ind i processen med hver vores faglighed. Det er afgørende for vores proces at alle i kollektivet genkender vigtigheden i at arbejde med det sted vi vælger og med den følelse/tilstand vi vil give publikum. Processuelt arbejder arkitekt og billedkunstner som et lille kollektiv inde i kollektivet med at udarbejde installation/visuelt materiale og kostumer. Komponisten laver musikken. Dramaturgen fungerer som facilitator af ideerne i rummet og skaber fremdrift i forhold til hvad vores beslutning er. Dramaturgen har også det ledende ansvar i prøverummet i forhold til performere. I de sceniske performances som er afhængig af en tidslighed, arbejder vi alle fire i udarbejdelsen af koncept og dramaturgi. Alle må give feedback til hinandens arbejde, men vi arbejder autonomt med skabelsen af de konkrete fysiske elementer og musik. Vi arbejder oftest i stor skala; i Haderslev og Roskilde Domkirke, de underjordiske cisterner på Frederiksberg, området omkring Bellahøjhusene eller som nu i den gamle dok på M/S Museet for Søfart. Når først vi går i produktion har vi alle sammen hænderne nede i alle dele af processen. Vi flytter rundt, bærer, saver, maler, trækker ledninger, ligesom vi alle er med til at vurdere værket og forme det i dets sceniske tilblivelse.

Vores kollektiv er i høj grad afhængig af en stor tillid, respekt og samhørighed i forhold til kunstnerisk retning, engagement og smag. Vi stoler på vores evne til at udtænkte koncept og

Enquete

dramaturgi i fællesskab inden vi går i gang med den rumlige konkretisering. Vi har sammen en fælles forestillingsevne, som vi stoler på, også selvom vi jo ikke kan være inde i hinandens hoveder, så har vi en form for fælles fantasi og forestillingskraft. Vi har erfaret at jo mere ærlig man er med hvad man vil og kan lide overfor de andre, jo nemmere er det at samarbejde, også selvom man så er uenig. Men hvis man ikke er kunstnerisk ærlig overfor hinanden, så skrider værk og proces ligeledes fra hinanden. Det bliver også nemmere at give afkald på en idé, hvis det er tydeligt for fællesskabet, at det er det, man gør.

Som nævnt ovenfor så er det publikums sluttilstand sammen med stedets ramme vi bruger som vægtstænger i forhold til vores kunstneriske beslutninger. Det tredje parameter er publikum som deltager i værket. Vi arbejder med de tre parametre både indenfor sceniske performances der udspiller sig i forløb og indenfor skulpturelle og permanente værker, som ikke på samme måde er afhængig af tid og et publikum. I de skulpturelle og permanente værker arbejder vi også med publikumsdeltagelse og samskabelse. Vi har i flere tilfælde også åbnet flere af dem med happenings, der aktiverer og igangsætter publikums reception og deltagelse i værket. Det er kun med publikum eller stedet som central aktør, at vi får ideer som vi får lyst til at gennemføre. At de bliver til noget og at de bliver vigtige for os. Modsat andre scenekunstneriske kollektiver, som Odin Teatret eller Sort Samvittighed, så er vi jo ikke performere. Vi interesserer os for den perciperende krop mere end for den performende krop, men bruger stadig performeren som fortæller, figur, symbol eller som et spejl af publikum. Helt fra starten var vi interesseret i at lave iscenesættelser, som satte publikum ind som central aktør, men uden at udstille publikum. Vi ville opløse afstanden mellem værk og modtager og mellem krop og tanke. Vores arbejde kan ses som et utopisk arbejde med at opløse dualismen mellem den analyserende og den kropslige oplevelse af verden. Publikum er deres krop og den skal være med i vores iscenesættelser - det andet er løgn. Vi har aldrig faste performere på nogle af vores værker - vores faste performer har fra starten været publikum. Det er grundlæggende for vores kunstnerisk arbejde, at vi som kollektiv forsøger at skabe et kollektiv for publikum, hvor de oplever og sanser simultant med krop og tanke.

Vi er en forening med en bestyrelse. Vi bor rundt omkring i landet, København, Jystrup, Rødvig og Svendborg. Når vi udvikler nye ideer mødes vi fysisk over flere lange dage i et intensivt forløb, men ellers organiserer vi os med fælles ugeskemaer og ringes ved på Skype om morgenen og eftermiddagen og giver update på hvor vi er henne i vores arbejdsproces. Vi har organiseret os forening, fordi det giver os en frihed, i modsætning til at stifte et firma. Vi har brug for den fleksibilitet det giver, da vi også arbejder hver især uden for kollektivet med andre projekter.

Rent økonomisk har vi ikke råd til at have en producent. Vi oplever ofte, at vi altid står og mangler en producent, og at producentopgaverne med at koordinere, aftale og have holde styr på det økonomiske optager meget plads og i nogle tilfælde også helt kan afspore den kunstneriske proces. Vi har nu fordelt ansvaret sådan, at dramaturgen står for producentopgaverne der knytter sig til koordinering med eksterne samarbejdspartner, finde og skabe nye. Dramaturg og komponist har desuden hovedansvar for teksten i forhold til fondsansøgninger og hjemmeside. Arkitekten står for grafiskopsætning, regnskab, kontering og dialog med bogholder. Billedkunstneren står for sociale medier, sponsoring og PR. Vores komponist er på barsel, og når folk er på barsel løfter de andre de opgaver der måtte være. I vores kommende store forestilling på Museet for Søfart har vi derfor en producent der står for planlægning og koordinering.

Vi har ligeløn, men vi forsøger at fordele lønnen efter hvor meget tid man ligger i det pågældende projekt. Vi er hundrede procent afhængig af fondsmidler, og vi arbejder med en strategi for hvordan vi kan blive mere uafhængige af kunstfonden og private fonde.

Hvilke politiske eller samfundsmæssige omstændigheder reagerer I på som kollektiv?

Vi startede vores kollektiv i 2010. Vi startede fordi vi ikke kunne se os selv og vores vision være en del af den etablerede kunstscene og teaterlandskab. Vi startede fordi vi ikke kunne spejle os i den store gamle hvide mandlige kunstner og hans egen selvoptagethed. Vi startede fordi vi ikke interesserer os for os selv, men for verden. Vi følte og føler os ikke genkendt i det kapitalistiske og borgerlige kunstsystem. Men hvordan og hvor kan vi så arbejde? Vi kan skabe vores eget arbejde udenfor de etablerede kunstinstitutioner, og det er det vi har gjort ved at organisere os som kollektiv og ved at arbejde stedspecifikt udenfor institutionerne.

Livets værdi er ikke penge, det synes nogle gange vigtigt at sige det højt. Men hvad er det så? Vi søger at skabe korte stunder af sanselig poesi i den virkelige verden. Øjeblikke af utopisk fællesskab. Vi reagerer mod alle former for ulighed, det vil sige; kapitalismen og den ulighed den skaber mellem køn, mellem land og by, mellem rig og fattig, mellem natur og menneske og mellem verdensdelene. Vi arbejder ikke med udgangspunkt i personlige problemer, men med udgangspunkt i det vi gerne selv vil ændre ved den virkelighed vi lever i. Vi er interesseret i at forandre vores fælles verden igennem de steder vi iscenesætter. Det er den magi, vi tror på.

Hvem identificerer I jer med i historien af kollektiver og bevægelser?

Vi er jo et kunstnerkollektiv kun bestående af kvinder, og på den måde identificerer vi os med kvindebevægelsen. At vi er fire kvinder i Vontrapp er ikke noget som er grundlæggende for vores kunstneriske interesse, men mere bare en god måde for os at arbejde på. Vi er alle stolte feminister, men vi synes det er en begrænsende måde at opfatte os selv på, hvis vi udelukkende skulle identificere os selv ud fra vores køn. Vi er også et tværæstetisk kollektiv og i den henseende er Bauhaus vores forbillede. Vi forbinder os helt sikkert til deres vision om at samle kunstarterne i et tværæstetisk fagligt fællesskab. I tråd med Bauhaus tror vi på værdien af en æstetisk berigelse af alles liv. Vores arbejde med publikum som en del af værket springer også ud af en demokratisk forståelse af menneskets plads i verden og et ønske om at brede kunsten ud i verden til alle. Af samtidige kollektiver så er arkitekt og design kollektivet, *Assemble* (GB) og scenekunstnergruppen, *Rimini Protokoll* (DE) dem vi mest forbinder os med. *Assemble* arbejder også tværæstetisk med kunstnere, designere og arkitekter og arbejder også for demokratisering af kunsten. Vi føler os i slægtskab med *Rimini Protokoll* og deres måde at indtænke publikum som en del af værket, samt den måde de arbejder med det offentlige rum.